

ویژه تراجیم، کتاب شناسی، نسخہ پژوهی، نقد کتاب

کتابت‌پس

سال اول، شماره دوم، پاییز و زمستان ۱۳۸۹

ISSN: 2228-5679

فرا علی‌الحال الفاضل الکرامه الرابع المرحوم المحدث علی
عالم المرحوم حسین بن علی اکبر آبادی الکرامه المرحوم رسیده
مدار علی‌الحال و خطه در مدالی کتابت سرای کمال مسالو الکرامه
در مصارف سحر الحالی الاعلی السعید علی‌الحال المرحوم حسین بن علی
مدنی المرحوم و در مدالی و خطه در مدالی المرحوم و در المدالی
در مصارف المرحوم السعید المرحوم المرحوم المرحوم و در المدالی
او شد و در مدالی المرحوم المرحوم المرحوم المرحوم المرحوم
المرحوم المرحوم المرحوم المرحوم المرحوم المرحوم المرحوم
کار و سهام و المرحوم و در المدالی المرحوم المرحوم المرحوم

ابراهیم بن حکم بن ظهیر ✦ جایگاه علمی اجتماعی ابن تخلد، از اساتید سنی مذهب شیخ طوسی ✦ حقیقه ایمان شهید ثانی یا ابضاح
البیان زین الدین بن محسن عاملی ✦ چگونه مرجعیت و نشر فتاوی شیخ اعظم انصاری ✦ حاج شیخ جعفر شوشتری ✦ دکتر سید محمد
علی شهرستانی ✦ زندگی‌نامه‌های خودنوشت شیخ حسین واعظ شوشتری، محمد تقی نیرتیری، میرزا محمد حسین نائینی و شیخ محمد غروی
سندی از حدود هشتاد سال پیش راجع به تحول در حوزه نجف اشرف ✦ پنج‌نامه منتشر نشده از استاد فقید دکتر ابوالقاسم کرجی ✦ هبه‌نامه
و وصیت‌نامه سید دلدار علی ✦ سه اجازه از بزرگان حله ✦ اجازه ابن ابی جمهور به سید حسن بن ابراهیم بن یوسف بن ابی شبانه
بیست و پنج رساله در موضوع نذر بعد از وفات ✦ نگاهی به الاخبار الدخیله ✦ الأربعین فی امامه امیر المؤمنین ✦ آفاق نجف ✦
گزارش سفری به ریاض ✦ تصحیح اعیان الشیعه ✦ نامه شیخ آقا بزرگ تهرانی به آیه الله ملا محمد جواد صفی
نکته‌ها ✦ آثار نو یافته

کتاب پیوست: ملحق امل الاقل

سالها پیش در مجموعه ابن خاتون محفوظ در کتابخانه مجلس شورای اسلامی به شماره ۵۱۳۸، به رساله الرحلة یعنی سفرنامه شیخ حسین پدر بزرگوار شیخ بهایی واقف شدم و پس از تهیه تصویری از آن، ازدوست فاضل ارباب ادیب جناب مستطاب آقای اسعد طیب - که اکنون چند سالی است به کویت عراق سفر کرده اند - خواستم آن را تحقیق کنند و پس از تحقیق ایشان، این اثر به ضمیمه رساله العروة الوثقی از شیخ بهایی، در یک مجلد به سال ۱۳۸۰ ش/ ۱۴۲۲ به همت بوستان کتاب منتشر شد. تصویر نسخه خطی رساله مزبور را برای دوست فاضل دکتر یوسف طباحه استاد دانشگاه بیروت به لبنان نیز فرستادم و با تصحیح و حواشی مفصل ایشان در مجله المنهاج نیز نشر یافت و چنین پنداشته می شد که نسخه مزبور منحصر به فرد است و دستنویست دیگری از آن در دست نیست. بفرزیم که این رساله در اختیار بزرگان و کتابشناسانی مانند شیخ آقابزرگ و علامه سید محسن امین نبوده و آن را ندیده اند و علامه امین ذیل عنوان «مؤلفات الشیخ حسین» گفته است:

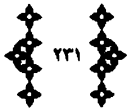
۵. انباء الشیخ، ج ۶، ص ۵۶، ۵۷.

۱۲. رساله فی الرحلة بذکریها وقائع ما اتفق له فی أسفاره، وهذه لوجود لها، ولو وجدت لكانت من الرسائل الممتعة....^۹

نسخه ای دیگر از رحله همراه با تئمه ای که در نسخه دیگر نیست در کتابخانه مجلس شورای اسلامی ضمن مجموعه شماره ۱۶۷۷ هست - این مجموعه را احمد بن حسین اصفهانی در سال ۱۰۴۸ نوشته است - و سالها پیش فهرست شده ولی فهرست نگاران را نشانخته است. این نسخه پیش از پنجاه سال پیش به سال ۱۳۳۵ در فهرست مجلس (ج ۴، ص ۲۰۰) چنین معرفی شده است:

مجموعه نظم و نثر: مجموعه و جنگ بسیار نفیسی است مشتمل بر نظم و نثر در موضوعات مختلف و همچنین منشآت و رساله های ادبی، و در آخر نیز پاره ای از اجازات علماء بزرگ مانند شهید و علامه از برگه ۲۰۱ دور حله است از منشآت سید حسین کرکی.

در چاپ جدید جلد چهارم فهرست (ص ۳۶۷) به سال ۱۳۸۹ نیز همان مطالب - البته با حذف برخی توضیحات مفید- تکرار شده است.

در حالی که این دورحله ضمن مجموعه از منشآت سید حسین کرکی نیست بلکه رحله شیخ حسین است و مشتمل بر رحله چاپ شده قبلی و به دنبال آن، ۵ برگ در حدود ده صفحه افزون بر آن است؛ یعنی در مجموعه مذکور به شماره ۱۶۷۲، تا ص ۳۴۰ رحله پدر شیخ بهائی است و این نسخه رحله، حدود ده صفحه از پایان، بر نسخه قبلی اضافه دارد. و چون در پایان رحله (ص ۳۴۰) در این مجموعه، کاتب نوشته است: «تمت علی ید اقل عبادہ إلی رحمته حسین الحسینی الکرمی - غفر الله له ولوالديه ولجميع المؤمنين». فهرست نگار پنداشته اند که این رحله تألیف سید حسین کرکی است در حالی که تألیف شیخ حسین بن عبدالصمد است.

ببغزایم که چون - چنان که گذشت - تاکنون دوبار رحله بدون تنمّه مورد بحث چاپ شده است، ان شاء الله تنمّه مذکور با تحقیق دکتر یوسف طباجه، در یکی از شماره های آینده کتاب شیعه منتشر خواهد شد.

گفتنی است که فهرست نگار جوان جناب مستطاب آقای سید محمد حسین حکیم چند ماه پیش متوجه شدند که این نسخه، رحله شیخ حسین است و دوست فاضل جناب آقای محمد کاظم رحمتی، تنبّه و نقصان جناب حکیم را به بنده اطلاع، و تصویری از نسخه را به بنده تحویل دادند.

مضامنتاریف

